

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 5 grudnia 2012 r.,

sprawy **J. Z.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne zatrzymanie

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 15 grudnia 2011 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w O.

z dnia 6 czerwca 2011 r.,

po s t a n o w i ł:

- 1/ oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2/ obciążyć wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. Z. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w dniach 28 – 29 lipca 2000 r. w sprawie 2 Ds. ... Prokuratury Rejonowej w O.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2011 r., Sąd Okręgowy w O. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. Z. kwotę 1500 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w wymienionych wyżej dniach i sprawie, zaś w pozostałej części wniosek oddalił.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: prokurator na niekorzyść wnioskodawcy i jego pełnomocnik. Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2011 r., Sąd Apelacyjny uwzględnił jedynie apelację oskarżyciela i obniżył kwotę zadośćuczynienia do 300 zł, zaś w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, tym samym oddalając

żądanie pełnomocnika wnioskodawcy o zmianę tego wyroku i zasądzenie reszty z dochodzonej kwoty 40.000 zł.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego złożył pełnomocnik J. Z. zarzucając rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest:

- „1. przepisu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny przyjął, iż pomiędzy zatrzymaniem, a szkodą obejmującą kwoty poniesione z tytułu ustanowienia obrońcy, wpłaty poręczenia majątkowego oraz szkód wynikających z późniejszego orzeczenia wobec wnioskodawcy kary pozbawienia wolności nie zachodzi związek przyczynowy uzasadniający roszczenie J. Z., a co za tym idzie, iż kwota zasądzzonego zadośćuczynienia w symbolicznej wysokości 300 zł będzie stanowić należytą rekompensatę dla J. Z. z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania;
2. przepisu art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny przyjął, iż zasądzone przez Sąd Okręgowy w O. zadośćuczynienie razi swą niewspółmiernie wysoką sumą w stosunku do krzywdy doznanej przez J. Z. spowodowanej niesłusznym zatrzymaniem i pozbawieniem wolności, które to zatrzymanie w ocenie Sądu nie wpłynęło w żaden sposób na stan zdrowia wnioskodawcy, nie wywołało żadnych skutków dla życia osobistego czy rodzinnego ani też znacząco nie pogorszyło jego pozycji w środowisku bez wskazania, na jakich dowodach w tej mierze Sąd się oparł; a nadto w o oparciu ww. okoliczności na dowodach nie ujawnionych w toku rozprawy głównej – w szczególności na opinii sądowo- psychiatrycznej (k. 578 – 583).”

W konkluzji skarżący się wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku w całości w przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania”.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wnosił o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pierwszy zarzut kasacyjny, będący powtórzeniem zarzutów apelacyjnych, bazuje na tezie wyrażonej w uzasadnieniach obu środków zaskarżenia, że dochodzone odszkodowanie i zadośćuczynienie należy się nie tylko za okres zatrzymania w sprawie 2 Ds ... Prokuratury Rejonowej, ale również za koszty ustanowienia obrońcy w tej sprawie i koszty uzyskania kwoty poręczenia

majątkowego, które w tejże sprawie zastosowano, a nadto i przede wszystkim za odbytą karę 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzoną za przestępstwo samouwolnienia się w trakcie owego zatrzymania.

Powtórzyć więc za Sądem odwoławczym należy, że „skazanie J. Z. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności było konsekwencją jego samouwolnienia, nie zaś niewątpliwie niesłusznego – jak przyjął Sąd Okręgowy – zatrzymania. Ustanowienie zaś obrońcy, które nastąpiło już po okresie zatrzymania, bezspornie miało związek z toczącym się przeciwko wnioskodawcy postępowaniem karnym, a nie z uwagi na jego zatrzymanie w tej sprawie, jak trafnie ustalił Sąd Okręgowy. Słusznie też Sąd ów ocenił jako niezasadne roszczenie o zwrot kwoty wpłaconej tytułem poręczenia majątkowego. Nie może ulegać wątpliwości, że było to konsekwencją konieczności zabezpieczenia dalszego prawidłowego toku prowadzonego przeciwko J. Z. postępowania przygotowawczego, a więc w ogóle nie dotyczyło zatrzymania wnioskodawcy.

W tym stanie rzeczy, wobec braku adekwatnego związku przyczynowego między pozbawieniem wolności wynikającym z zatrzymania, a powstaniem szkody majątkowej po stronie wnioskodawcy, który to związek zgodnie z treścią art. 361 § 1 k.c. stanowi warunek odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu odszkodowania, brak jest podstaw do zasądzenia z tego tytułu kwoty, której domagał się pełnomocnik wnioskodawcy”.

Innymi słowy, koszty poniesione przez wnioskodawcę na wynagrodzenie obrońcy i związane z uzyskaniem kwoty poręczenia majątkowego w dalszym toku postępowania karnego, w którym był zatrzymany, nie pozostają w żadnym związku z tym zatrzymaniem. Nie istnieje też związek przyczynowy między ewentualną szkodą wynikłą z odbycia kary pozbawienia wolności za samouwolnienie się a zatrzymaniem. Warunkiem dochodzenia odszkodowania za 6 miesięcy pozbawienia wolności (i to w innej a nie tej sprawie odszkodowawczej) jest uniewinnienie J. Z. lub skazanie go na łagodniejszą karę w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji (zob. art. 552 § 1 k.p.k.), co jednak dotychczas nie nastąpiło.

Oczywiście bezzasadny okazał się również drugi zarzut kasacyjny. Podstawą odmiennej oceny Sądu Apelacyjnego co do wysokości zadośćuczynienia za niesłuszne zatrzymanie; oceny uprawnionej, bo wyrażonej w wyniku apelacji prokuratora na niekorzyść wnioskodawcy, były okoliczności ujawnione i ustalone

przez Sąd Okręgowy, a przy tym niekwestionowane w apelacji pełnomocnika. Sąd odwoławczy nie był zatem obowiązany wskazywać dowodów, na jakich się oparł ani podać jako podstawy rozstrzygnięcia opinii sądowo-psychiatrycznej, skoro jej treść nie była ujawniona. Twierdzenie zawarte w uzasadnieniu kasacji, że Sąd Apelacyjny posiłkował się tą opinią, abstrahuje od treści wspomnianych wyżej ustaleń Sądu Okręgowego. Dlatego nie było podstaw uznania, że Sąd odwoławczy naruszył wymienione w tym zarzucie przepisy.

Z wyżej przytoczonych względów oraz dzieląc argumentację zawartą w odpowiedzi prokuratora, doręczonej wnioskodawcy i jego pełnomocnikowi, oddalono kasację jako oczywiście bezzasadną.